

MOZAIKA

DŮM
ZAHRAŇNÍ
SPOLUPRÁCE

D

Z

S

ČTVRTLETNÍK DZS O MEZINÁRODNÍM VZDĚLÁVÁNÍ / JARO 2023

**Můžou
mladí něco
změnit?**

15.–29. března

Soutěž Discover EU

Mladí lidé, kteří se narodili v období od 1. července 2004 do 30. června 2005, můžou vyhrát bezplatnou vlakovou jízdenku na cesty po Evropě. Stačí, když na Evropském portálu pro mládež vyplní online kvíz v termínu 15.–29. března 2023.

youth.europa.eu/discovereu

březen–duben

Networking activities

Registrujte se na mezinárodní tematické aktivity zaměřené na síťování, budování kapacit a zkvalitňování projektů v Evropském sboru solidarity.

dzs.cz/networking-activities

březen–duben

Online kurzy pro učitele

Akademie European Schoolnet nabízí učitelům základních a středních škol nové MOOC kurzy. Zjistěte více o využití umělé inteligence ve vzdělávání, ochraně biodiverzity nebo digitálních hrách ve výuce. Kurzy jsou zdarma a absolventi získají certifikát.

eun.org

březen–duben

Metodické semináře eTwinning

Chcete realizovat mezinárodní projekty v online komunitě eTwinning, ale nevíte, jak na to? Přijďte na metodický seminář, kde vám naši zkušení ambasadoři všechno vysvětlí. Semináře pořádáme prezenčně po celé republice.

etwinning.cz/metodicke-seminare

Europe
Goes Local

Máte hlavu plnou nápadů, jak zlepšit vaše město? Přihlaste se do projektu Europe Goes Local, který propojuje mládež se samosprávami měst. Registrace bude spuštěna na podzim.

dzs.cz/udalosti

5. května

Den Evropy

Přijďte s námi oslavit Den Evropy a naše členství v Evropské unii. Celodenní program pro veřejnost pořádá již tradičně na Střeleckém ostrově v Praze kancelář Zastoupení Evropské komise v ČR. Nebude chybět ani stánek DZS.

dzs.cz/udalosti

To je dneska mládež!

Šimon Presser
vedoucí sekce mládeže a sportu

To je dneska mládež! Zvolání, při kterém se možná někomu vybaví výrostek lepící žvýkačku pod stůl nebo parta poflakující se bezcílně po parku. Mladí lidé ale dělají i spoustu skvělých věcí a Dům zahraniční spolupráce (DZS) i programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity je v tom podporují. Proto je tématem letošní jarní Mozaiky právě zapojení mládeže.

Měňte svět k lepšímu

Abyste svět kolem sebe změnili k lepšímu, nemusíte zrovna vbíhat do hořících budov, darovat obě ledviny anebo předvádět jiné výkony, za které by se ani Superman nestyděl. Můžete se prostě jen rozhlédnout kolem sebe, najít problém, vymyslet způsob, jak ho začít řešit, a domluvit se s partou alespoň čtyř dalších kamarádů. Když potom nápad sepišete do žádosti **Solidárních projektů**, může být podpořen z Evropského sboru solidarity. Tyhle projekty jsou pro neformální skupiny mladých lidí, což znamená, že nemusíte zakládat spolek ani vystudovat doktorát z účetnictví. Stačí, že vám je mezi 18 a 30 lety a v přítomném čase splňujete Poláčkovo „Bylo nás pět“. Solidární projekty můžou mít celonárodní dopad jako třeba projekt www.azyklady.cz, který zmapoval a zjednodušil hledání azylových domů a nocleháren. Mohou být ale také lokální jako projekt „Tradiční recepty našich babiček“, který uspořádal několik kuchařských workshopů, a v rámci ves-

nice tak propojil seniory s mladými lidmi pomocí společného vaření a žlutkových věnečků.

IPA nebo YPA?

Zkratka IPA může mít mnoho významů od mezinárodní fonetické abecedy po druh svrchně kvašeného piva. V Domě zahraniční spolupráce má YPA ale význam pouze jeden – zapojení mladých do veřejného dění! Pod zkratkou se totiž skrývají **Aktivity participace mládeže** (v originále Youth Participation Activities), které umožňují připravit projekty zapojující právě mládež. Může jít o simulace demokratických institucí, osvětové kampaně na různá témata nebo třeba dialog s politiky. O tyto projekty se mohou přihlásit nejenom organizace, ale opět i neformální skupiny mladých lidí. Nepotřebujete IČO, ale chuť a nápad! Přesvědčte se na straně 10.

Začněte vymýšlet!

DZS vám pomůže. Pořádáme různé akce a školení, které vám pomůžou získat potřebné dovednosti a zkušenosti. Před každou projektovou uzávěrkou navíc nabízíme semináře a konzultace, abychom vás provedli i úskalími byrokracie a IT nástrojů. Další termín pro předkládání projektů je 4. října 2023 ve 12.00. Máte tedy celé léto na to, abyste prostudovali Mozaiku, zúčastnili se akcí DZS a vymysleli super projekt. Aby to zvolání z úvodu každého myslu – i díky vám – jen pozitivně: **„Wow, to je dneska mládež!“**

MOZAIKA

Jaro 2023 • 6. března 2023

Vychází 4x ročně, rozdává se zdarma

Vydavatel: Dům zahraniční spolupráce, Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1, IČO: 61386839, evid. č.: MK ČR E 23325, tel.: +420 221 850 100, e-mail: info@dzs.cz, web: www.dzs.cz, www.naerasmusplus.cz, www.eurodesk.cz

Redakce: Lucie Rychlá

Foto: istockphoto.com

Grafika: orange5 creative studio, s. r. o.

Tisk: AF BKK, s. r. o.

Distribuce: Casus, Direct Mail, a. s.

Předplatné: Odebírání čtvrtletníku si můžete objednat na stránkách www.dzs.cz, kde také naleznete zdarma ke stažení elektronickou verzi. Vaše dotazy a připomínky zasílejte na e-mail: redakce@dzs.cz.

Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdělení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem. Změny uvedených údajů nebo tiskové chyby jsou vyhrazeny.

MUSÍŠ ZAPOMENOUT NA SNY! NEMUSÍŠ

Vyzkoušej si v klidu, co ti jde.
Získáš čas, peníze a dobrý pocit.
evropskydobrovolnik.cz

evropskydobrovolnik.cz

Nestyďte se, zapojte se

Občanská angažovanost a zájem o veřejné dění jsou zásadní pro zdravé fungování demokratické společnosti. Mladí lidé při tom hrají klíčovou roli. Evropská komise proto rozděljuje nemalé finanční prostředky na rozvoj jejich kompetencí a posilování jejich sebevědomí.

Evropským rokem mládeže to nekončí

Rok 2022 patřil mladým. Dostali příležitost vyjádřit svůj názor k různým tématům a sdílet svou vizi o budoucím vývoji Evropy. Měli také možnost účastnit se různých akcí a zapojit se do veřejného dění na lokální, národní i evropské úrovni.

V Česku byl koordinací Evropského roku mládeže pověřen Dům zahraniční spolupráce. Vyhlásili jsme například soutěž *Moje vize pro Evropu: Tohle chci změnit!*, zorganizovali festival příležitostí pro mladé *Příští stanice svět* a podpořili cyklus workshopů *Rozhoduj o Evropě*. Další velkou akcí byla konference *Umění žít spolu* s podtitulem *Mladí, co mění svět*. Evropskému roku mládeže jsme věnovali letní číslo *Mozaiky* a propagovali jsme ho i na festivalu *Colours of Ostrava*. Dělo se toho ale mnohem víc, a to po celém světě. V interaktivní online mapě Evropské komise bylo registrováno téměř 13 000 aktivit.

Během českého předsednictví v Radě Evropské unie jsme se podíleli na organizaci *EU Youth Conference*. V září v Praze proběhlo jednání vrchních ředitelů za oblast mládeže, kteří řešili formální a neformální vzdělávání mládeže a sdílení dobré praxe v návaznosti na pandemii covidu-19 a válku na Ukrajině. Celoroční ohlédnutí pak nabídla konference *Claim the Future* v Bruselu, která zdůraznila, že podpora mladých bude prioritou Evropské unie i do budoucna. ✕

Podpora mladých bude prioritou i do budoucna

Život mezi kulturami

Už sedm let DZS spolupracuje s několika českými univerzitami na mezinárodním projektu *Among Others*, který je financován z programu Erasmus+. Nabízíme jim na míru připravené kurzy rozvoje interkulturních kompetencí vyučovaných metodami neformálního vzdělávání. Kurzy jsou vhodné zejména pro budoucí pedagogy, andragogy a sociální pracovníky. Více zjistíte v publikaci *Among Others* na dzs.cz. ✕

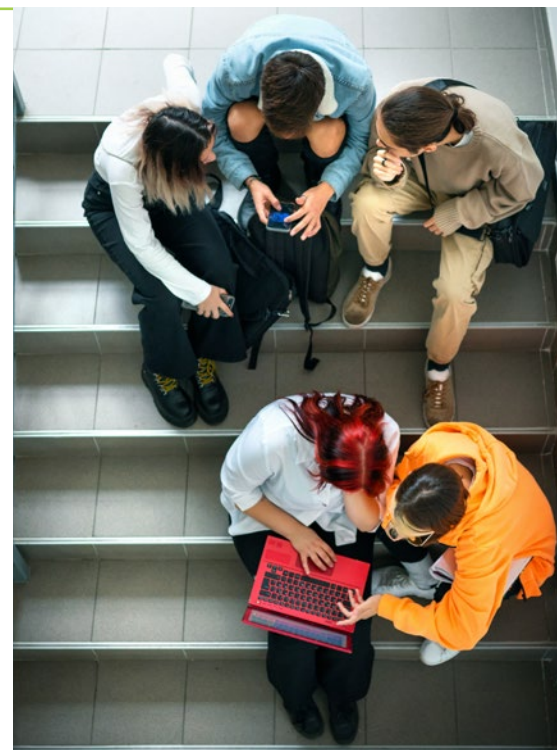
Účast se počítá

Se startem nového rozpočtového období programů Erasmus+ a Evropský sbor solidarity v roce 2021 definovala Evropská komise čtyři priority, které doplňují jejich obecné cíle. Těmito prioritami jsou 1) inkluze a rozmanitost, 2) environmentální udržitelnost, 3) digitální transformace a 4) participace (zapojení do demokratického života a občanská angažovanost). Zohlednění těchto priorit při plánování a realizaci projektů patří k rozhodujícím faktorům během schvalování grantových žádostí.

V rámci participace je podporována nejen aktivní účast lidí na demokratickém životě nebo občanská angažovanost, ale také zvyšování povědomí

o fungování Evropské unie, posilování sociálních a mezikulturních kompetencí, rozvoj kritického myšlení a mediální gramotnosti. V online databázi schválených projektů Erasmus+ najdete informace o bezmála 200 000 projektech z celého světa a je možné v ní filtrovat podle různých kritérií. Na téma „demokracie a inkluzivní zapojení do demokratického života“ se jich zaměřilo 1202, zatímco „participaci mládeže“ se věnovalo 20 040 projektů.

Od roku 2021 program Erasmus+ financuje tzv. aktivity participace mládeže, jejichž podstatou je zapojování mladých lidí ve věku 13–30 let do občanského života, a to na národní i mezinárodní úrovni (více o nich zjistíte v rubrice Jak na to). V Česku bylo zatím schváleno 33 takových projektů z 67 žádostí. ✕

Politika mládeže v kostce

V roce 2018 spustila Evropská komise platformu *Youth Wiki*. Tato online encyklopedie poskytuje komplexní a pravidelně aktualizovaný přehled o evropských politikách mládeže. Návštěvníci v ní mohou jednoduše vyhledávat informace o národních iniciativách z 34 zemí a navzájem je srovnávat. Obsah se zaměřuje na deset klíčových oblastí, jako je zaměstnání, dobrovolnictví, sociální začleňování, participace, kultura, zdraví a další. ✕

Co si představíte pod pojmem participace mládeže?

Text: Lucie Rychlá

Účastníte se voleb a jiných hlasování? Pomáháte s úklidem v okolí vašeho bydliště? Bojujete ve škole proti šikaně nebo za chutné obědy? Sbíráte příspěvky do humanitárních sbírek nebo podpisy pod petice? Diskutujete na sociálních sítích o problémech současného světa? Organizujete skautské tábory nebo demonstrace? A je vám pod třicet? Pak se řadíte mezi participativní mládež.

Definici pojmu participace mládeže existuje řada. Stručné a výstižné vysvětlení nabízí třeba australská odbornice na politiku mládeže Rys Farthingová, která tento pojem vykládá následovně: *Participace mládeže je proces, kterého se mladí lidé aktivně účastní, vyjadřují svoje názory a mají moc rozhodovat o záležitostech, které se jich týkají.* Abychom tedy mohli nějakou aktivitu označit za participaci mládeže, mělo by jít o proces (spíše než jednorázovou akci) a názory mladých by měly být skutečně vyslyšeny a jejich rozhodnutí zohledněna.

S touto definicí pracuje i evropské centrum SALTO-YOUTH, respektive jeho estonská pobočka SALTO Participation & Information, která se věnuje výzkumu v oblasti participace mládeže a mediální gramotnosti. Na svých stránkách participationpool.eu tato témata přehledně představuje a nabízí také různé informační a vzdělávací materiály. Stáhnout si můžete třeba anglickou příručku Youth Participation Toolkit, která je rozdělená do dvanácti tematických modulů. Vhodná je pro všechny, kteří chtějí podpořit aktivní zapojování mládeže do občanského života prostřednictvím evropských programů Erasmus+ a Evropský sbor solidarity.

Zapojovat. Propojovat. Posilovat.

Podpora participace mládeže je jednou z klíčových priorit evropské spolupráce v oblasti mládeže na období 2019–2027. Je součástí Strategie EU pro mládež, na jejíž formulaci se podíleli mladí lidé z celé Evropy. V souladu s motem „Zapojovat. Propojovat. Posilovat“ chce Evropská unie podpořit účast mládeže na demokratickém životě; umožnit setkávání mladých lidí z EU i dalších zemí na mezinárodních výměnách, dobrovolnických a solidárních projektech a dalších vzdělávacích

mobilitách; a posilovat jejich postavení ve společnosti tím, že se zaměří na kvalitu, inovaci a uznávání práce s mládeží.

Mezi prostředky, které mají přispět k dosažení těchto cílů, patří již zmiňované programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity. Ty mladým lidem umožňují získat kompetence, které jim pomohou vyrovnat se s měnícím se světem a stát se tvůrci vlastního života. Svou účastí na projektech nebo realizací vlastních nápadů se mohou podílet na pozitivních změnách v komunitách po celé Evropě a šířit evropské hodnoty jako tolerance, solidarita nebo udržitelný rozvoj. A do jakých aktivit se mohou mladí lidé zapojit? To se dočtete v rubrice Jak na to na straně 10.

Čísla mluví jasně

Z výsledků výzkumů evropské sítě Ray vyplývá, že nadpoloviční většina absolventů mládežnických aktivit v rámci programu Erasmus+ chce být i nadále občansky aktivní, věnovat se dobrovolnictví, podílet se na ochraně životního prostředí a účastnit se veřejného života. Dvě třetiny účastníků oceňují kulturní rozmanitost více než před projektem a polovina má zájem přispívat k dalšímu rozvoji politiky mládeže. Většina účastníků vnímá, že se jim díky zapojení do projektu zvýšilo sebevědomí (87 %), dokážou lépe zvládat nové situace (89 %) a umějí lépe vyjádřit svoje názory a pocity (82 %). Další zajímavé statistiky najdete na webu researchyouth.net.

Mezinárodní spolupráce je velmi přínosná také pro pracovníky s mládeží, kteří si díky zahraničním výměnám, školením, studijním návštěvám i organizaci projektů rozšiřují svoje znalosti a dovednosti. Mohou pak mladým lidem poskytnout kvalitnější služby, podporu a příležitosti.

Žebříček participace mládeže podle Rogera Harta*

8. Rovnost mládeže a dospělých – Nápad přichází od mladých lidí, kteří vtáhnou do rozhodování i dospělé. Mládež se na procesu podílí společně (partnersky) s dospělými.

7. Řízené mládeží – Nápad přichází od mladých lidí, kteří ho sami realizují. Dospělí zastávají roli mentorů, za realizaci odpovídají mladí.

6. Rovnoprávnost mládeže a dospělých – Nápad přichází od dospělých, mladí lidé spolurozhodují a mají během procesu významnou roli.

5. Mládež je konzultována – Dospělí svoje nápady s mladými konzultují a informují je, hlavní slovo mají dospělí.

4. Mládež je informována – Mladým lidem je určena role, jsou informováni, jak a proč jsou zapojeni.

Neparticipace

3. Tokenismus – Mladí se mohou do rozhodování zapojit jen symbolicky, dospělí jejich názory nezohledňují.

2. Dekorace – Mladí pouze vykonávají úkoly dospělých, jejich zapojení nemá hlubší dopad.

1. Manipulace – Dospělí využívají mládež, aby splnili svoje dlouhodobé cíle.

* Hart, R. (1992). *Children's Participation from Tokenism to Citizenship*. Florence: UNICEF Innocenti Research Centre.

Senioři myslí kriticky

Pro lepší orientaci v dnešní rychle se měnící době a neustálé záplavě nových informací je důležité kultivovat kritické myšlení. Jednou z nejvíce ohrožených skupin obyvatel jsou přitom senioři. Jejich vzdělávání a podpora se dlouhodobě věnuje nezisková organizace Právě teď!, a to i prostřednictvím mezinárodních projektů. V roce 2022 úspěšně dokončila projekt *CriThink*, který reagoval na šíření dezinformací a fake news během pandemie. Pražská neziskovka spolupracovala s partnery z dalších pěti zemí. Učila se od nich osvědčené postupy a metody, které využívá při práci s klienty. Hlavním výstupem je několikajazyčný sborník příkladů dobré praxe. Právě teď! seniorům pomáhá nejen s rozvojem kritického myšlení a digitální gramotnosti, ale také s trénováním paměti a těla. Pořádá i různé mezigenerační a komunitní akce, během kterých mohou senioři realizovat vlastní nápady.

Zombie nejsou demokrati

Vzdělávat lze i divadlem. O tom se přesvědčili studenti na Vysočině, kteří se zúčastnili projektu *Zombie nejsou demokrati*. Ten vznikl ve spolupráci Horáckého divadla v Jihlavě a Domu zahraniční spolupráce (tým Eurodesk) pro divadelní sezonu 2022/2023. Jedná se o participativní představení, během kterého mají mladí lidé možnost zasahovat do dění na jevišti, a rozhodovat tak o budoucnosti herců. Zabývají se při tom otázkou svobody, pravidly demokracie, rozdělením moci ve státě, legislativními procesy a ústavou. Současně jsou motivováni k tomu, aby se do veřejného dění aktivně zapojovali i po odchodu z divadla například prostřednictvím Aktivit participace mládeže (v rámci programu Erasmus+) nebo Solidárních projektů (v rámci Evropského sboru solidarity). Tyto programy umožňují mladým lidem ve věku 13–30 let angažovat se ve společnosti, a to na lokální, národní i nadnárodní úrovni. Součástí projektu je stejnojmenná publikace, která projekt blíže představuje, a navíc vysvětluje základní demokratické principy (obsahuje Listinu základních práv a svobod a Ústavu České republiky). Publikace je volně ke stažení na webu dzs.cz. Představení zábavnou formou doplňuje školní výchovu k demokratickému občanství.

Dobrovolníci v komunitní zahradě

Další možností, jak se mohou mladí lidé aktivně zapojit do veřejného života a přispět k pozitivní změně, je dobrovolnictví. Evropský sbor solidarity umožňuje lidem ve věku 18–30 let vyjet do zahraničí a zapojit se až na rok do dobrovolnického projektu. Je to nejen skvělá příležitost zdokonalit se v cizím jazyce a naučit se něco nového, ale také možnost stát se součástí místní komunity a přispět k jejímu rozvoji. Využili toho i účastníci projektu *Urban farming and educational challenges*, který realizuje Asociace místních potravinových iniciativ (AMPI). Dobrovolníci pomáhají v komunitní zahradě Kuchyňka, která se ukrývá v zaniklé zahrádkářské kolonii v pražské Troji. Jsou zapojeni do zahradničení, fungování lesní školky a příměstských táborů nebo třeba do vzdělávacích programů pro veřejnost. Dobrovolníci si jednotlivé aktivity vybírají podle svých zájmů a preferencí. Setkávají se během nich s místními a zároveň se učí, jak funguje městská komunitní zahrada nebo přerozdělování sklizně. AMPI klade důraz na rozvoj dovedností dobrovolníků v oblasti ekologického zemědělství a snaží se je motivovat, aby se podobným aktivitám věnovali i po návratu domů, a šířili tak myšlenku lokálních potravinových iniciativ.

Velké problémy v malých rukách

Fakultní základní škola Ústí nad Labem není na poli mezinárodní spolupráce žádným nováčkem. Úspěšně realizovala už několik vzdělávacích projektů s podporou programu Erasmus+. K těm posledním patří například projekty *Listen and Respect a Big issues in small hands*. V rámci nich se učitelé snažili v žácích probudit zájem o veřejné dění, demokratické procesy i kulturu jiných evropských zemí. Žáci si díky naplánovaným aktivitám uvědomili, že jejich angažovanost má smysl a že mohou prostřednictvím svých znalostí, dovedností a talentu pomoci těm, kteří to potřebují. Zapojovali se do rozhodovacích procesů ve školním parlamentu a pořádali charitativní akce. Účastnili se workshopů o finanční gramotnosti a učili se o odlišných evropských tradicích. Během projektů navázali nová přátelství se zahraničními vrstevníky, zlepšili svoje komunikační dovednosti v angličtině a prohloubili svou schopnost empatie.

Žáci si uvědomili, že jejich angažovanost má smysl, a mohou tak pomoci potřebným

S Erasmem k mediální gramotnosti

Projekty neformálního vzdělávání pod programem Erasmus+ nejsou pouze mezinárodní výjezdy či projekty spolupráce organizací, ale také školení, semináře, přednášky či workshopy na témata, která sami mladí lidé považují za důležitá. Jedním z takových projektů je i projekt spolku Novinářský inkubátor, který nese název Youth Voice in Media a zaměřuje se nejen na zvyšování kompetencí v oblasti mediální gramotnosti, ale také na podporu aktivnějšího zapojení mladých lidí do občanské společnosti.

Projekt Youth Voice in Media započal sérií interaktivních workshopů na středních školách v regionech napříč ČR. Realizoval je spolek Novinářský inkubátor ve spolupráci s partnerskou organizací Fak(e)tický, který se zabývá mediální výchovou, kritickým myšlením a bezpečností na internetu. Jednou ze škol zapojených do projektu bylo chomutovské gymnázium. Na úvodním workshopu se studenti učili, jak vytvořit novinářský článek, a lektori jim za

pomoci metod neformálního vzdělávání přiblížili celý proces tvorby mediálního obsahu.

Řešení lokálních problémů

Během navazujícího setkání probíhala celá aktivita formou diskuze se studenty s cílem ukázat nástroje a možnosti k aktivnějšímu zapojení do řešení lokálních problémů. První část workshopu byla zaměřena na zdroje informací, jejich vyhledávání, využití, ale také ověřování. Ve

druhé části se poté studenti s pomocí návodných otázek a příkladů od zástupců organizací snažili sestavit seznam problémů či věcí, které by rádi změnili ve svém okolí. Mezi ně patřil například nedostatek kulturního života v Chomutově, nárůst cen studentského jízdného nebo problémy spojené se šatnami ve škole. Následně hledali nejlepší způsoby, jak změny dosáhnout za pomoci různých nástrojů, například sociálních sítí, školního časopisu, petice a podobně. Závěrem se organizátoři snažili studenty motivovat k využití zmíněných nástrojů při řešení jednoho vybraného problému, kterému by se chtěli primárně věnovat a nabídli jim pomoc a možnost konzultovat další kroky.

Cílem projektu bylo studentům ukázat, že s využitím mediálních nástrojů, které mají k dispozici, a aktivní občanskou angažovaností mohou dosáhnout mnohdy neočekávaných výsledků a změn ve svém bezprostředním okolí. Více o aktivitách Novinářského inkubátoru zjistíte na webu novinarskyinkubator.cz. **(MP, PS)**

Chce to jen nápad

Text: Lucie Rychlá, Markéta Benešová, Pavlína Macounová

Mladí lidé, kterým nejsou lhostejné problémy v jejich okolí a kteří se chtějí podílet na jejich řešení, mají možnost požádat o finanční podporu z programu Erasmus+ a Evropský sbor solidarity. Příležitost získat grant pro vlastní projekt mají dvakrát ročně (v únoru a říjnu). Studium nebo předchozí zkušenosti nejsou podmínkou.

Program Erasmus+ podporuje tzv. **aktivitu participace mládeže**. Mladým lidem ve věku 13–30 let umožňuje angažovat se v občanském životě na místní, regionální, národní nebo mezinárodní úrovni. Cílem těchto projektů je podpořit účast mladých na demokratickém rozvoji Evropy a zvýšit

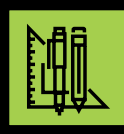
jejich povědomí o evropských hodnotách a právech. Zapojit se můžou do různých neformálních aktivit, jako jsou simulace fungování demokratických institucí, debaty s politiky a dalšími veřejnými činiteli, workshopy nebo informační a osvětové kampaně. Stačí, aby vytvořili neformální (nejméně čtyřčlennou) skupinu, ve které

je alespoň jeden zletilý člen. Projekt může trvat 3–24 měsíců a s realizací pomáhá kouč. Zapojit se můžou i veřejní činitelé. Erasmus+ finančně přispívá na organizační, pobytové a cestovní náklady. Poskytuje také příspěvek na zapojení účastníků s omezenými příležitostmi.

V podobném duchu funguje i iniciativa **Europe Goes Local**. Mladé lidi propojuje se samosprávami měst. Společně pak rozvíjejí nápady, jak dané město vylepšit. Do projektu se zapojují týmy složené ze dvou mladých lidí ve věku 15–30 let, pracovníka s mládeží a zástupce samosprávy. Každý tým pracuje na realizaci vlastního nápadu – může jít o výpomoc v domově seniorů, úklid města, seminář o mediální gramotnosti pro děti třeba pro zvýšení environmentální udržitelnosti města. Účastníci se seznámí s jednotlivými kroky projektového managementu, a díky tomu se naučí, jak na svém projektu efektivně pracovat. Na webu dzs.cz zjistíte, jak se přihlásit.

V rámci Evropského sboru solidarity můžou mladí lidé ve věku 18–30 let pomáhat doma i ve světě. Jako **dobrovolníci** můžou vyjet na dva týdny nebo i na celý rok. Vybrat si můžou z více než 40 destinací a Sbor solidarity jim přispěje na náklady spojené s cestou a pobytem. Dostanou také malé kapesné a můžou využít i přípravný jazykový kurz. Stačí se registrovat v online databázi a pak už jen vybírat z nabídek různých organizací nebo počkat, až je některá sama osloví. Více na evropskydobrovolnik.cz.

Další příležitostí pro iniciativní mladé lidi jsou **solidární projekty** zaměřené na pomoc místní komunitě. Jejich hlubším cílem je posilovat vzájemné porozumění, přispívat k pozitivním změnám a zasadit se o vytvoření inkluzivnější společnosti. Tyto projekty může realizovat neformální skupina s nejméně pěti členy, kteří žijí v České republice. Můžou spolupracovat i se zaštiťující organizací, která je zodpovědná například za administraci. Projekty můžou trvat dva měsíce až rok a Sbor solidarity přispívá na organizační náklady, podporu kouče a další mimořádné náklady. DZS pro zájemce pořádá pravidelná školení Vytvoř solid(ár)ní projekt. Více na sbor solidarity.cz.

Evropský portál pro mládež

Evropský portál pro mládež nabízí mladým lidem v Evropě **informace o příležitostech a iniciativách** financovaných Evropskou unií. Informace jsou rozděleny do čtyř hlavních sekcí: politiky EU v oblasti mládeže, strategie EU pro mládež, iniciativy EU a pobytů v zahraničí. V sekci **pobytů v zahraničí** jsou publikovány aktuální nabídky, které se týkají studia, dobrovolnictví, stáží a pracovních příležitostí, školních a mládežnických výměn nebo cestování. Portál je k dispozici ve 28 jazycích a za aktualizaci obsahu je zodpovědná Evropská komise a síť Eurodesk. Portál slouží také jako rozcestník, který návštěvníky odkazuje na další stránky včetně **databáze Evropského sboru solidarity** (kde se registrují zájemci o dobrovolnické a solidární projekty) nebo platformy pro **Evropský rok mládeže** s audio-nástěnkou zpráv od evropské mládeže. Najdete tu také informace o **soutěži DiscoverEU**, která umožňuje čerstvě plnoletým vyhrát vlakovou jízdenku na cesty po Evropě.

Síť Eurodesk

Eurodesk je evropská informační síť, která vznikla v roce 1990 a dnes působí ve 37 zemích. Mladým lidem a pracovníkům s mládeží poskytuje přehled **o aktivitách v programech Erasmus+ mládež a Evropský sbor solidarity**. V Česku má správu sítě na starost Dům zahraniční spolupráce. Ten koordinuje také činnost regionálních odborníků, kteří **ve všech krajích** pořádají různé typy informačních aktivit. Domluvit lze například **přednášky a workshopy** na školách a v organizacích, které chtějí informovat mládež o nabídkách evropských programů (kontakty najdete na stránce dzs.cz/dzs-v-regionech). Na evropské úrovni funguje společný (anglický) web eurodesk.eu, který obsahuje interaktivní vyhledávač příležitostí pro mladé nebo odkazy na zajímavé publikace a iniciativy pro mládežnické organizace. Odkazuje také na národní stránky, které si každá země spravuje sama. Česká mládež může sledovat novinky na **webu eurodesk.cz**, na facebookové stránce Evropské příležitosti pro mladé a na Instagramu [@eurodesk_cz](https://www.instagram.com/eurodesk_cz).

Informační centra SALTO-YOUTH

SALTO-YOUTH je síť sedmi informačních center, která poskytují **školicí a networkin-gové aktivity** zástupcům mládežnických organizací a národních agentur pro programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity. Jejich posláním je zlepšovat kvalitu a dopad programů EU pro mládež a podporovat uznávání neformálního a informálního učení. Každé z center se zaměřuje na určité téma nebo region (SALTO Inclusion and Diversity, SALTO Participation and Information, SALTO Eastern Europe and Caucasus, atd.). Zájemci se mohou **účastnit národních a mezinárodních aktivit** TCA (Training and Cooperation Activities) nebo NET (Networking Activities), a díky tomu se nejen síťovat s partnerskými organizacemi v zahraničí, ale především získávat cenné informace a zkušenosti pro úspěšnou realizaci projektů. Aktuální příležitosti najdete v kalendáři akcí na webu salto-youth.net, kde jsou také k dispozici **vyhledávače partnerů, školitelů a nástrojů** pro práci s mládeží.

Největší radost mám z toho, jak se maminkám vrací sebevědomí

Text: Lucie Rychlá

Foto: Markéta Kolínská

Se začátkem války na Ukrajině se mezi Čechy zvedla obrovská vlna solidarity. Občanskou angažovanost podpořil také Dům zahraniční spolupráce, který prostřednictvím programu Evropský sbor solidarity vyhlásil speciální výzvu na realizaci solidárních projektů. Této příležitosti využila i **Františka Hanousková**, která se se svými kamarádkami rozhodla pomoci ukrajinským maminkám a jejich dětem s integrací do české společnosti.

Proč jste se k realizaci tohoto projektu odhodlala? A proč jste se rozhodla jít právě touto cestou?

Zahájení ruské invaze na Ukrajině mě zasáhlo. Situaci jsem konstantně sledovala a při pohledu na fotografie zpustošených měst a prchajících lidí jsem pociťovala velkou bezmoc. Snažila jsem se najít vhodné způsoby, kterými by bylo možné nově přichozím Ukrajincům pomoci jinak než pouze prostřednictvím okamžité materiální a finanční pomoci. V březnu mi přišel e-mail od DZS o mimořádné výzvě na podávání grantových žádostí solidárních projektů na pomoc Ukrajině v rámci Evropského sboru solidarity, a já věděla, že jsem našla, co jsem hledala. Už jednou jsem byla součástí rea-

lizačního týmu solidárního projektu, a tak jsem již tušila, co mohu od takového formátu očekávat. Oslovila jsem spolužačku Marii, se kterou mě dlouhodobě spojuje zájem o téma kulturních menšin, a společně jsme vymyslely konkrétní projektový záměr. Rozhodly jsme se ho uzpůsobit potřebám ukrajinských žen, které tvořily většinu přichozích. Integraci vnímám jako oboustranný proces. Aby se mohl někdo cítit někde jako doma, je potřeba mu ze strany majoritní společnosti umožnit participaci. Proto jsme se vydaly cestou, která měla umožnit Ukrajinkám aktivně se zapojovat prostřednictvím vedení workshopů pro veřejnost.

Váš projekt Mámy z Ukrajiny pomáhá účastnicím v seberealizaci. Co konkrétně dělají?

Maminky vymýšlejí náplň workshopů pro veřejnost, které pak vedou jako lektorky. Naším úkolem je tyto akce zorganizovat – sehnat potřebné materiály, zařídit prostor, propagaci a podobně. Maminky jsou tedy takové kreativní ředitelky a zároveň ex-

pertky předávající nové dovednosti českým i ukrajinským účastníkům workshopů. Projekt je pro ně místem, kde se mohou kreativně vyřádit a sdílet s ostatními to, co je naplňuje. Překvapilo nás obrovské množství různorodých dovedností, se kterým tyto ženy přijely do České republiky. Jedná se o skutečně renesanční ženy. Na workshopech se věnují například háčkování košíků, arteterapeutickému intuitivnímu malování, výrobě vánočních ozdob z makramé nebo polymerové hmoty, stylingu a péči o pleť, józe a strečinku nebo výrobě ukrajinských panenek motanek. Čeká nás také workshop mediální gramotnosti. Důležitá je vzájemná podpora ukrajinských žen v týmu. Lektorka se může plně věnovat vedení workshopu, zatímco ostatní z týmu obstarávají hlídání dětí.

Co považujete za největší přínos projektu?

Největší radost mám z toho, jak se maminkám vrací sebevědomí a že se jejich děti stále více a více osmělují. S maminka-

mi jsme se během projektu velmi sblížily a podařilo se nám vytvořit takové rodinné prostředí. Často zmiňují, že se díky projektu cítí méně izolované a že je to pro ně místo, kde si mohou odpočinout a popovídat si. Oceňují také, že mají příležitost seznámit se s Čechy. Jsem šťastná, že na workshopy chodí jak Češi, tak Ukrajinci. Společně komunikují a tvoří, nehledě na jazykovou bariéru. Opravdu hodně se zlepšily v jazykových dovednostech a mnoho z nich si našlo novou práci. Pro jednu se nám také podařilo najít školku, z čehož jsme měly velkou radost.

Jakou podporu vám poskytl Evropský sbor solidarity?

Evropský sbor solidarity nám poskytl finanční podporu, díky které můžeme náš projekt realizovat. Peníze využíváme na zaplacení provozních nákladů, koučů nebo na zajištění hlídání dětí v dětském koutku, který s sebou vozíme na akce.

Co jste se díky vedení projektu naučila?

Náš projekt mi toho dává opravdu mnoho. Potrénovala jsem se zejména v organizačních a komunikačních dovednostech a naučila jsem se lépe zvládat krizové a nadálé situace. Také jsem hlouběji pronikla do projektového managementu.

Na co je dobré dát si pozor?

Doporučovala bych se před podáním grantové žádosti důkladně zamyslet nad časovou náročností plánovaného projektu. Myslím, že my jsme ji trochu podcenily. Je potřeba projekt už při psaní vymýšlet tak, abyste na jeho realizaci měli dostatečnou kapacitu a nebyli pak zbytečně přetíženi. Také považuji za důležité sestavit tým z lidí, na které se dá spolehnout, a zamyslet se nad potenciální skupinovou dynamikou týmu. Pak je určitě vhodné vybrat si dobrého kouče, který vám poradí ohledně smluv a financí.

Máte ve svém okolí více podobně smýšlejících lidí? Jak jste dala dohromady váš tým?

Záměrně se takovými lidmi obklopuji a dělá mi to radost. Oslovila jsem spolužačku z oboru Sociální práce Marii

Lukešovou a společně jsme vymyslely projektový záměr a definovaly potřebné role v týmu. Následně jsem kontaktovala bývalé spolužačky z antropologie – Elišku Toperczarovou a Anetu Brunerovou. Zbývající členky týmu, Kirstýna Schönová a Kateryna Romanovska, byly do týmu přivedeny kolegyněmi. Jako poslední se k nám v polovině projektu přidala Alena Radchenko, původně naše dobrovolnice, která nám po celou dobu projektu velmi pomáhala.

Angažovala jste se v podobných aktivitách už dříve?

Ano, zapojila jsem se například do projektu *Hrajeme spolu*, který byl finančně podpořen Evropským sborem solidarity. Jeho cílem byla prevence rasismu a xenofobie. Na základní a střední školy jsme zvali „jinokulturní“ muzikanty žijící v Česku, kteří žáky učili svoje národní písně. Vycházeli jsme při tom z etnomuzikologického diskursu, podle kterého má společné muzicírování potenciál vytvořit silný emocionální zážitek, a pomáhá tak překonávat mezikulturní bariéry.

Proč stojí za to, pustit se do realizace solidárního projektu?

Realizace solidárního projektu rozvíjí vaše dovednosti a kompetence, otevírá vám nové profesní příležitosti, a především vám přináší příjemný pocit z toho, že můžete vlastním přičiněním řešit společenské problémy, které vás tíží. Je skvělé, že mladí lidé mohou realizovat své nápady a vyzkoušet si v rámci projektu různé pozice.

Budete v podobných aktivitách pokračovat?

Jsem přesvědčená o tom, že budu, protože existuje spousta společenských problémů, které mě trápí, a ráda bych se alespoň minimálně přičinila o změnu. Po dokončení studia se chci uplatnit jako projektová manažerka v neziskovém sektoru a mým cílem je stát se psychoterapeutkou. S maminkami z našeho projektu plánujeme další aktivity a domlouváme spolupráci s dalšími organizacemi, aby měly možnost pokračovat v realizaci podobných workshopů.

Františka Hanousková

v současnosti dokončuje studium magisterského oboru Sociální práce na FF UK, na které přestoupila ze studií sociokulturní antropologie a etnomuzikologie na FHS UK. Zajímá se o témata kulturních minorit, LGBTQ+ a genderu. Absolvovala stáž v neziskových organizacích, které pomáhají lidem s těžkým zrakovým postižením a sociálně znevýhodněným dětem. Podílela se na realizaci romského festivalu *Khamoro* a solidárního projektu *Hrajeme spolu*, který byl zaměřen na prevenci xenofobie a rasismu u žáků základních a středních škol. Nyní koordinuje další solidární projekt *Mámy z Ukrajiny*.

Angažovaní překážkám navzdory

Text: Kristýna Veitová

Foto: Archiv Romano jasnica

Podle Evropské komise je romská komunita nejvíce znevýhodněnou národnostní a etnickou skupinou v Evropě. Důležitost jejího sociálního začlenění si již více než 25 let uvědomuje trmický spolek Romano jasnica, který svými rozsáhlými aktivitami každoročně podpoří více než tisícovku lidí všech věkových kategorií. Těm mladým v loňském roce začal nově pomáhat i prostřednictvím Erasmus+ projektu Mladí aktivní Romové.

Příběh spolku Romano jasnica, který dnes působí v řadě měst Ústeckého kraje, začalo psát odhodlání měnit věci k lepšímu. Aktivním Romům v čele s Evou Bajgerovou a Margitou Cichou totiž nebyla lhostejná situace dětí a rodin v sociálně vyloučených Trmicích. Svůj volný čas se rozhodly věnovat přípravám volnočasových aktivit pro romské děti, jejichž mimoškolní a zájmovou činnost si přály podpořit. „Dobrovolnická činnost byla natolik rozsáhlá a pravidelná, že v roce 1998 vedla k založení občanského sdružení, jehož služby se jak co do obsahu, tak do rozsahu stále rozšiřují,“ říká k počátkům Romano jasnica ředitel spolku Martin Cichý.

Za aktivní společnost

V současnosti se organizace primárně zaměřuje na poskytování sociálních služeb, a to především v marginalizovaných lokalitách na Ústecku. „Provozujeme tři nízkoprahová zařízení pro děti a mládež,

sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi či odborné sociální poradenství. Věnujeme se ale i mnoha dalším činnostem, od neformálních předškolních center, doučování školáků, poskytování materiální pomoci po zajišťování výkonu sociálně právní ochrany dětí. Spektrum uživatelů našich služeb je tak opravdu široké,“ popisuje Cichý.

Se sebevědomím a sebedůvěrou

Šíří poskytovaných služeb dokazuje i řada projektů v oblasti práce s mládeží, do kterých se Romano jasnica v minulosti zapojila. Ty jsou zaměřeny především na podporu angažovanosti mládeže v komunitním a občanském životě, přičemž jedním z nich je i projekt Mladí aktivní Romové z programu Erasmus+. Jeho hlavním tématem je rozvoj kompetencí a poznatků v oblasti aktivního občanství, které mladí mohou využít ke své plné občanské, sociální, kulturní, politické a ekonomické participaci. „Zatímco na začátku byla část zapojené mládeže ve vyjadřování svých názorů velmi opatrná, postupně se začali prosazovat a jasně formulovat své potřeby, zájmy, ale i další očekávání,“ líčí Cichý první úspěchy jednoletého projektu, který 28 mladých lidí motivoval pro další práci a seberozvoj. Podle Cichého ale projekt nemá kladný vliv jen na ně,

ale i na další členy komunity. „Mládež získává sebevědomí a sebedůvěru, které jsou důležité pro aktivní zapojování se, a nebojí se prezentovat svůj názor před ostatními. Pro další členy komunity se tak stávají vzorem a aktivizují je angažovat se do dění v komunitě, ve které žijí,“ dodává.

Bez podpory to nejde

Fungování spolku i samotného projektu Mladí aktivní Romové tak vychází z vědomí, že budování zdravé, inkluzivní a demokratické společnosti se neobejde bez účasti osob ze znevýhodněných skupin. Dobrou zprávou je, že podle Cichého angažovanost nejen mladých Romů v posledních letech roste. Za jednu z příčin označuje dlouhodobou práci a cílenou podporu těchto skupin. „Všechny naše projekty jasně ukázaly, že mládež má dostatečný potenciál pro angažování se v komunitě a je schopná formulovat i realizovat svůj nápad od počátku do konce. Předpokladem je vytvoření vhodných podmínek a podpora,“ dodává Cichý.

Ačkoliv již existují skupiny velmi politicky, občansky nebo kulturně aktivních Romů, spolek Romano jasnica se i nadále setkává s těmi, kteří se svými problémy žijí v uzavřených komunitách. Právě kvůli nim důležitost a potřeba práce spolku neklesá, ba naopak.

Z talentové soutěže Ústecko má talent

Volnočasové aktivity pro děti a mládež

Z projektu Mladí aktivní Romové

Různobarevný festival Trmice

@dzs_cz

Přehled všech poboček a kontakty
na konzultanty najdete na
dzs.cz/dzs-v-regionech

